

Τμήματα Ψυχολογίας
Το ΚΚΕ & η ΚΝΕ έχουν
πρόταση
για
τις σπουδές και
το αντικείμενό μας

Φοιτητική
Επιτροπή
του Κεντρικού
Συμβουλίου της

ΚΝΕ

web: www.kne.gr // e-mail: kne@kne.gr

Η ΚΝΕ απευθύνεται σε σένα που σπουδάζεις Ψυχολογία και ανυπομονείς να κατακτήσεις τη γνώση, να ανακαλύψεις τις νέες προκλήσεις που γεννά η επιστήμη που επέλεξες να ακολουθήσεις, να κάνεις το όνειρό σου πραγματικότητα. Η προσπάθεια, οι θυσίες που κάναμε εμείς κι οι οικογένειές μας για να τα καταφέρουμε δε σταμάτησαν με την εισαγωγή μας στη Σχολή. Στο Πανεπιστήμιο, ο αγώνας που καταβάλλουμε καθημερινά δυναμώνει, ώστε στη διάρκεια των σπουδών μας να διαμορφώσουμε ένα στέρεο επιστημονικό υπόβαθρο γνώσεων, μεθοδολογίας, κατανόησης και μελέτης της επιστήμης μας. Οι κόποι μας να βρουν δικαίωση στην προσφορά στον συνάνθρωπο, στην ψυχική του υγεία, στην εξέλιξη της επιστήμης μας.

ΟΙ ΣΠΟΥΔΕΣ ΜΑΣ

δεν ανταποκρίνονται στις προσδοκίες μας, ούτε στο κατεκτημένο επίπεδο της επιστημονικής σκέψης

Σύντομα ερχόμαστε αντιμέτωποι με μια πραγματικότητα διαφορετική από αυτό που φανταζόμασταν:

Η πρακτική άσκηση γίνεται με “ατομική ευθύνη”! Για την πρακτική μας άσκηση αναγκάζομαστε να ψάχνουμε μόνες/-οι, χωρίς την αναγκαία επίβλεψη του Πανεπιστημίου, ενώ είμαστε χωρίς μισθό και ασφάλιση. Δεν υπάρχει ενιαίο πανελλαδικά περιεχόμενο που θα υπηρετεί συγκεκριμένα μαθησιακά αποτελέσματα, θα συμβάλλει στην αφομοίωση της θεωρίας της Ψυχολογίας μέσα από την πρακτική εφαρμογή, που υπηρετεί συγκεκριμένους στόχους, για την προετοιμασία μας να ανταποκριθούμε στο επάγγελμα.

Η αναζήτηση φοιτητικής στέγης γίνεται παιχνίδι επιβίωσης. Οι φοιτητικές εστίες καλύπτουν τις ανάγκες μόνο για το 7% των φοιτητών που σπουδάζουν μακριά από το σπίτι τους, και τα ενοίκια έχουν φτάσει στα ύψη.

Δεν ενσωματώνονται σύγχρονα δεδομένα, μέθοδοι και νέα γνώση στα προγράμματα σπουδών, για να τα αγοράζουμε μετά σε “δόσεις” μέσα από πανάκριβα μεταπτυχιακά και σεμινάρια, όπως το Μεταπτυχιακό Κλινικής Ψυχολογίας του ΕΚΠΑ, που κοστίζει σχεδόν 10 χιλιάδες ευρώ!

Υποδομές περασμένου αιώνα και υποστελέχωση στο “κόκκινο”. Κάνουμε μάθημα σε ανεπαρκείς, απαρχαιωμένες, ασυντήρητες και σε πολλές περιπτώσεις επικίνδυνες εγκαταστάσεις, ενώ εργαστήρια δεν υπάρχουν ούτε για δείγμα. Σε πολλές περιπτώσεις λείπουν διδάσκοντες με αποτέλεσμα μαθήματα επιλογής να αλλάζουν από χρόνο σε χρόνο.

Όλα αυτά έχουν...

...αρνητικές επιπτώσεις

στην προσδοκία και τις δυνατότητες να αποφοιτήσουμε, έχοντας κατακτήσει ένα στέρεο υπόβαθρο γνώσης της επιστήμης της Ψυχολογίας που δεν είναι απλά, ούτε κυρίως, η συγκόλληση κάποιων θεωριών ή κάποιες τεχνικές αντιμετώπισης ψυχολογικών προβλημάτων.

...συγκεκριμένους υπεύθυνους:

την πολιτική των “δημοσιονομικών αντοχών” που εφαρμόζουν ευλαβικά όλες οι κυβερνήσεις και η ΕΕ, που όταν είναι να δώσει για τις ανάγκες μας, «δεν έχει ούτε ευρώ», όταν όμως είναι να δώσει για τις πολεμικές δαπάνες του ΝΑΤΟ, της ΕΕ και την ενίσχυση των μεγαλοεπιχειρηματιών, βρίσκει δισεκατομμύρια.

Προγράμματα σπουδών με σκόρπιες τεχνικές αντιμετώπισης επιμέρους προβλημάτων

για Ψυχική υγεία με ατομική ευθύνη

Τα ίδια τα προγράμματα σπουδών των τμημάτων Ψυχολογίας ανάγουν την ψυχική υγεία σε ατομική υπόθεση, αποκόπτοντας το άτομο από την κοινωνία στην οποία ζει, αναπτύσσεται και σχετίζεται. Προάγουν και ανορθολογικές θεωρίες, όπως αυτές που ιατροκοπούν τα ψυχικά φαινόμενα, δηλαδή δίνουν βάση κατά προτεραιότητα στην κληρονομικότητα και τη χημεία του εγκεφάλου για να “εξηγήσουν” την ανθρώπινη δραστηριότητα μέσα στο κοινωνικό περιβάλλον.

Όμως: Ο εγκέφαλος δε λειτουργεί ως σύνολο απομονωμένων κέντρων αλλά ως δυναμικό σύστημα συνεργαζόμενων περιοχών

Αυτή η κατεύθυνση σπουδών εντάσσεται στη λεγόμενη “πολιτική ταυτοτήτων” και δεν περιορίζεται ούτε αφορά κυρίως τις διαπροσωπικές σχέσεις ή ζητήματα σεξουαλικού προσανατολισμού. Στον πυρήνα της βρίσκεται η προσπάθεια να διαχυθεί το άτομο και οι αντικειμενικοί κοινωνικοί όροι που το καθορίζουν μέσα σε έναν αχανή χώρο επιμέρους επιλογών, οι οποίες στην πράξη το καθιστούν ακόμη πιο εξαρτημένο και ευάλωτο στους βαρυσκοπικούς σχεδιασμούς του κεφαλαίου. Με ένα τέτοιο περιεχόμενο και κατεύθυνση όμως, αναστέλλεται και η επιστημονική και διεπιστημονική προσπάθεια ερμηνείας των σύγχρονων κοινωνικών φαινομένων, πώς αυτά εκφράζονται σε ατομικό και τελικά βιωματικό επίπεδο και φυσικά πώς αυτά θα αντιμετωπιστούν.

Όμως: Ο άνθρωπος γεννιέται με φυσικές προϋποθέσεις, αλλά γίνεται άνθρωπος μέσα στην κοινωνία

Ακόμη και η βιοψυχοκοινωνική θεωρία αφήνει στο περιθώριο τις κυρίαρχες οικονομικές-ιδιοκτησιακές σχέσεις και τον ρόλο τους στην ανάπτυξη της κοινωνικής και της ατομικής συνείδησης. Η ψυχική υγεία του ατόμου προσεγγίζεται με αφετηρία την ψυχοπαθολογία και τα κριτήρια διάγνωσης αυτής κι όχι με βάση το πώς οι κυρίαρχες κοινωνικές σχέσεις επιδρούν στην ατομική συνείδηση, στους όρους ανάπτυξης του κοινωνικού ανθρώπου, στις ανθρώπινες σχέσεις και τον ρόλο τους στην ανάπτυξη ψυχικών δυσκολιών και δυσφορίας.

Όμως: Η θεραπεία του ανθρώπου περνά κι από τη θεραπεία των κοινωνικών σχέσεων

Διαμορφώνονται έτσι οι προϋποθέσεις για απόδοση της ιδιότητας της “παντοδυναμίας” στον Ψυχολόγο-Ψυχοθεραπευτή και της αποκλειστικής ατομικής ευθύνης του καθενός για την αντιμετώπιση της ψυχικής δυσκολίας που βιώνει. Και αυτή αναπτύσσεται έξω από το καπιταλιστικό σύστημα που σαπίζει και γεννά μόνο αδιέξοδα.

“Για να κατανοήσουμε τον άνθρωπο, πρέπει να τον μελετήσουμε στην ιστορία του”

Λεβ Βιγκότσκι

Μετά το πτυχίο, τι;

Ακούμε συχνά ότι ένα πτυχίο Ψυχολογίας ανοίγει πολλούς διαφορετικούς επαγγελματικούς δρόμους, δε μας λένε όμως τι περιλαμβάνουν αυτοί οι δρόμοι... Η Ευρωπαϊκή Ένωση και όλες οι κυβερνήσεις έχουν οδηγήσει με την πολιτική τους το πτυχίο να αποτελεί απλά ένα “προσόν”, με απαραίτητες γνώσεις για την άσκηση του επαγγέλματος μας να μην είναι στα προγράμματα σπουδών αλλά να πρέπει να τα αγοράζουμε σε “δόσεις” μέσα από πανάκριβα σεμινάρια που εμπορεύονται τα πανεπιστήμια κι άλλοι φορείς. Για παράδειγμα, οι Πτυχιούχοι των Τμημάτων Ψυχολογίας για να εργαστούν με βάση κάποια προσέγγιση-μέθοδο Ψυχοθεραπείας ή στην Συμβουλευτική, απαιτείται να παρακολουθήσουν προγράμματα για να πιστοποιηθούν από μεγάλες εταιρείες! Μάλιστα, κανένα από αυτά δεν προϋποθέτει την κατοχή πτυχίου Ψυχολογίας για να παρακολουθήσεις και να πιστοποιηθείς, μπορεί να το κάνει όποιος έχει να διαθέσει τα χρήματα! Δηλαδή, επαγγελματικά δικαιώματα που κανονικά θα έπρεπε να είναι ενσωματωμένα στο Πτυχίο μας, “διανέ-

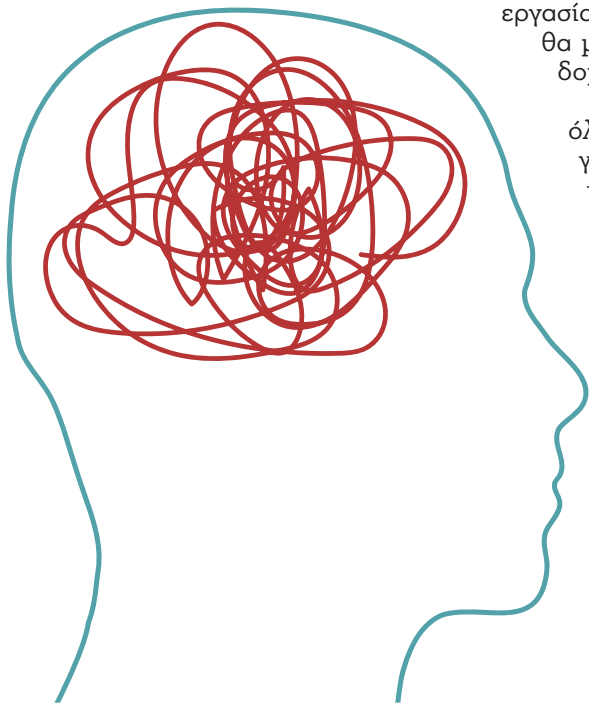
μονται” από αμφιβόλου επιστημονικής επάρκειας και ποιότητας, επιμέρους, πανάκριβες, πιστοποιήσεις! Αυτή η κατάσταση μας οδηγεί ήδη από το Α' έτος να τρέχουμε στην κούρσα συλλογής τίτλων βεβαιώσεων. Κάπως έτσι ένας απόφοιτος του Τμήματος, 4 χρόνια μετά τη λήψη του πτυχίου του, έχει δαπανήσει για κάποιες βασικές εκπαιδεύσεις κι ένα μεταπτυχιακό ένα μέσο κόστος 12 χιλιάδων ευρώ! Σε όλα αυτά, προστίθεται και το γεγονός ότι με διαδοχικούς νόμους των κυβερνήσεων της ΝΔ, του ΠΑΣΟΚ και του ΣΥΡΙΖΑ, τα ιδιωτικά κολέγια και, πλέον, τα ιδιωτικά “πανεπιστήμια” έχουν πτυχία αναγνωρισμένα ακαδημαϊκά και επαγγελματικά ως ισότιμα με τα δικά μας! Στόχος είναι η διαμόρφωση μιας δεξαμενής Πτυχιούχων με διαφοροποιημένα προσόντα από την οποία το κράτος, διάφοροι μεγαλοιδιοκτήτες κέντρων και ιδιωτικοί όμιλοι θα αντλούν δυναμικό με βάση τις ανάγκες τους για άμεση, ευέλικτη και φθηνή εργασία με διαφοροποιημένες παροχές ανάλογα με το πόσο μπορεί να πληρώσει ο θεραπευόμενος!

Εργαζόμενος στην Ψυχική Υγεία, στην ειδική αγωγή, το προσφυγικό; Αυτοαπασχολούμενος;

Όλες οι εναλλακτικές πάνε μαζί με την ανασφάλεια, την περιπλάνηση & το burn out...

Πρώτα απ' όλα, ένας απόφοιτος του Τμήματος θα κληθεί να δουλέψει “εθελοντικά” στο όνομα της απόκτησης γνώσης και εμπειρίας αμέσως μετά τη λήψη του πτυχίου του. Πρόκειται για μια συνθήκη στην οποία καταφεύγουν πολλοί απόφοιτοι προκειμένου να αυξήσουν τις πιθανότητες για εύρεση εργασίας καταλήγοντας να δουλεύουν απλήρωτοι για καιρό σε θέσεις που θα μπορούσαν να βρίσκονται ως εργαζόμενοι, παρέχοντας υπηρεσίες σε δομές και φορείς που είναι υποστελεχωμένοι από προσωπικό.

Η περιπλάνηση και η δουλειά με το μπλοκάκι είναι καθεστώς για όλους τους εργαζόμενους σε ιδιωτικές και δημόσιες δομές και όχι μόνο για όσους διατηρούν ιδιωτικό γραφείο όπου παρέχουν τις υπηρεσίες τους. Ένας Ψυχολόγος μπορεί να δουλεύει σε πολλές διαφορετικές δουλειές παράλληλα, με ημιαπασχόληση στην κάθε μια, για να συμπληρώνει έναν μισθό. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν τα ιδιωτικά Κέντρα Ειδικής Αγωγής που βρίσκονται πολλοί νέοι εργαζόμενοι παρέχοντας υπηρεσίες σε παιδιά και γονείς ως και για 5 ευρώ την ώρα(!), χωρίς ασφάλιση, με πληρωμή ανά ώρα στο μπλοκάκι που σημαίνει ότι μένουν ουσιαστικά απλήρωτοι Χριστούγεννα και Πάσχα, όταν οι χώροι δε λειτουργούν, με απόλυση κάθε Ιούλιο, χωρίς να δικαιούνται άδεια, χωρίς να πληρώνονται αν οι οικογένειες ή τα παιδιά που υποστηρίζουν απουσιάσουν, με εκατοντάδες ώρες απλήρωτης δουλειάς κατά τη διάρκεια διεπιστημονικών ομάδων και προετοιμασίας της δουλειάς τους.

Η δουλειά σε ΜΚΟ και ΑΜΚΕ Ψυχικής Υγείας, Ειδικής Αγωγής, Απεξάρτησης, Προσφυγικού-Μεταναστευτικού δε διαφέρει προς το καλύτερο. Η ελάχιστη κρατική χρηματοδότηση όπου αυτή υπάρχει δε φτάνει ούτε για τα βασικά της λειτουργίας τους, οι χρηματοδοτήσεις από ΕΣΠΑ και ευρωπαϊκά προγράμματα όχι απλώς δεν αρκούν για τη διαμόρφωση των υποδομών, τη στελέχωση αυτών των δομών αλλά ολοένα και περιορίζονται ενώ γιγαντώνονται τα ιδιωτικά-οικονομικά κριτήρια στο έργο τους. Αυτό σημαίνει οι εργαζόμενοι να αναζητήσουν χορηγούς για να καλύψουν βασικές ανάγκες στο πόστο τους, να μένουν απλήρωτοι για μήνες στη σειρά περιμένοντας τα όποια πενιχρά προγράμματα και την επόμενη εκταμίευση δόσης της χρηματοδότησης, να μην παίρνουν δώρα Χριστούγεννα και Πάσχα, να δουλεύουν σε βάρδιες χωρίς καμία σταθερότητα ωραρίου, να αναλαμβάνουν καθήκοντα άσχετα με το αντικείμενο τους εξαιτίας της έλλειψης κατάλληλου προσωπικού και όλα αυτά ενώ υποστηρίζουν πληθυσμούς που ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικά ομάδες.

Όσο για τους σχολικούς Ψυχολόγους που περφηανεύεται η κυβέρνηση ότι προσέλαβε στα σχολεία είναι αναπληρωτές που προσλαμβάνονται Οκτώβριο, Νοέμβριο και Δεκέμβριο για να απολυθούν τον Ιούνιο. Περιπλανώνται σε 5 σχολεία την εβδομάδα ο καθένας με την ευθύνη μέσα σε μια μέρα να συνεργάζονται με μαθητές, γονείς και εκ-

παιδευτικό προσωπικό. Για να μην πούμε ότι για να μπορέσει κανείς να πιάσει θέση στους πίνακες του Υπουργείου Παιδείας από όπου προσλαμβάνονται κάθε χρόνο οι αναπληρωτές Ψυχολόγοι πρέπει για χρόνια να μαζεύει μόρια με βάση τα κριτήρια που καθορίζουν οι κυβερνήσεις και το Υπουργείο.

Τελικά, σε οποίον τομέα κι αν εργάζεται ο απόφοιτος, η ολοένα και αυξανόμενη ζήτηση για υπηρεσίες Ψυχολόγου, ψυχοκοινωνική υποστήριξη, συμβουλευτική και ψυχοθεραπεία δεν καταλήγουν σε καμία περίπτωση να σημαίνουν καλύτερους όρους δουλειάς για τον Ψυχολόγο. Στην καλύτερη, μεταφράζονται σε δουλειά με την επαγγελματική εξουθένωση να χτυπάει κόκκινο ήδη από τα πρώτα χρόνια δουλειάς στους εργαζόμενους στον κλάδο. Για να ανατραπεί αυτή η κατάσταση δεν αρκεί η προσωπική ψυχοθεραπεία και η επαγγελματική εποπτεία, ούτε το μεγάλο οικονομικό ρίσκο του ανοίγματος ενός ιδιωτικού γραφείου χωρίς καμία επαρκή υποστήριξη για να ασκήσουμε τον ρόλο μας κατάλληλα. Μάλιστα, ειδικά η επαγγελματική εποπτεία παρέχεται αποκλειστικά από ιδιώτες επαγγελματίες και ο καθένας από εμάς επιβαρύνεται, όχι μόνο με την ευθύνη της αναζήτησης και εύρεσης του επαγγελματία αλλά με το δυσβάσταχτο κόστος αυτής, αφού δεν παρέχεται δωρεάν εποπτεία σε κανέναν εργασιακό χώρο –δημόσιο ή ιδιωτικό– και θεωρείται αυτονόητη ευθύνη του κάθε εργαζόμενου.

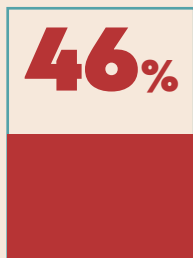
Μπορεί ένας Ψυχολόγος να είναι ευχαριστημένος με αυτή την κατάσταση;

1 στους 2 νέους στην ΕΕ δηλώνει ότι δε λαμβάνει επαρκή βοήθεια για τις ανάγκες του που αφορούν την ψυχική υγεία.

Η ηλικία πειρατισμού με τα ναρκωτικά **πέφτει κάτω από τα 13 έτη**. Ενώ παράλληλα διαλύονται τα κέντρα πρόληψης με βάση κατευθύνσεις της ΕΕ, τη στιγμή που το 2023 σε πρόγραμμα πρόληψης συμμετείχε μόλις το **4%** των μαθητών Λυκείου.

Το **46%** του πληθυσμού στην ΕΕ βιώνει συναισθηματικό ή ψυχοκοινωνικό πρόβλημα και το **25%** αντιμετωπίζει προβλήματα πρόσβασης σε υπηρεσίες ψυχικής υγείας.

1 στις 4 γυναίκες στην Ελλάδα βρίσκεται αντιμέτωπη με τη βία, ενώ υπολειπονται 44 Συμβουλευτικά Κέντρα και οι 20 ξενώνες φιλοξενίας.

1 στα 2 ΑμεΑ είναι αποκλεισμένο από την εκπαίδευση ή την εργασία.

1 στα 3 παιδιά στην Ελλάδα ζουν στον κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού.

Η ψυχική υγεία δεν είναι απλώς η απουσία διαταραχής, αλλά κατάσταση ευεξίας και δυνατότητας δημιουργικής ζωής. Ωστόσο, στον καπιταλισμό αυτός ο ορισμός αλλοιώνεται: Η υγεία αντιμετωπίζεται κυρίως ως ικανότητα για εργασία και παραγωγικότητα προς όφελος του κεφαλαίου. Το ενδιαφέρον για τη σωματική και ψυχική κατάσταση του εργαζομένου φτάνει μέχρι το σημείο που εξυπηρετεί την κερδοφορία. Ταυτόχρονα, οι ίδιοι οι όροι εργασίας –εντατικοποίηση, ελαστικά ωράρια, τηλεργασία χωρίς όρια, εργοδοτική πίεση, υπονόμευση της συλλογικής δράσης– φθείρουν βαθιά την ψυχική υγεία. Το εργασιακό στρες, η αποξένωση και η εξουθένωση αποτελούν μαζικά κοινωνικά φαινόμενα. Όπως είχε δείξει ο Καρλ Μαρξ, η αλλοτριωμένη εργασία γίνεται πηγή δυστυχίας: Ο άνθρωπος νιώθει ξένος μέσα στη δουλειά του και αναζητά τον εαυτό του μόνο έξω από αυτήν. Η αποξένωση δεν σταματά στον χώρο εργασίας. Επεκτείνεται στον ελεύθερο χρόνο και στην κατανάλωση. Ανάγκες υλικές, συναισθηματικές και πνευματικές εμπορευματοποιούνται. Η αγάπη, η φιλία, η παρηγοριά μετατρέπονται σε προϊόντα προς κατανάλωση, χωρίς να ικανοποιούνται ουσιαστικά. Έτσι, η ζωή υποτάσσεται στην καταδίωξη ψευδοαναγκών και στη διαρκή ματαίωση. Βασική πηγή της σύγχρονης ψυχικής δυσφορίας είναι τα αδιέξοδα ενός κοινωνικού συστήματος που γεννά ανασφάλεια, ατομισμό, ανταγωνισμό, έλλειψη νοήματος και φόβο για το μέλλον. Μέσα σε αυτές τις συνθήκες πολλοί ωθούνται σε ατομικές διαφυγές: Εξαρτήσεις, τζόγο, ουσίες, ψηφιακό εγκλωβισμό. Αντίδοτο στην ψυχική και πνευματική καχεξία είναι η συλλογικότητα, η αλληλεγγύη, η αγωνιστική στάση ζωής και η πάλη για κοινωνική αλλαγή. Παράλληλα, αποτελεί καθήκον κάθε προοδευτικού ανθρώπου να υπερασπίζεται τα δικαιώματα των ανθρώπων με ψυχικές διαταραχές και να αντιπαλεύει κάθε απάνθρωπη ή ιδρυματική μορφή περιθάλψης. Η ουσιαστική αλλαγή στην αντιμετώπιση της ψυχικής νόσου προϋποθέτει και βαθύ κοινωνικό μετασχηματισμό.

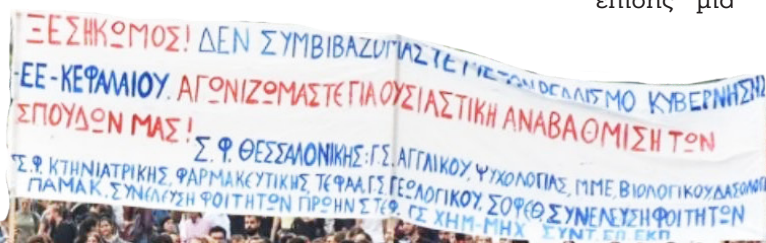
Έχουμε ανάγκη για επιστήμονες ψυχολόγους που δεν θα βλέπουν μόνο το σύμπτωμα αλλά και τον κόσμο που τον γεννά. Γιατί η συλλογικότητα μπορεί να γίνει κι αυτή θεραπευτική δύναμη και η εσωτερική ισορροπία προϋποθέτει το δικαίωμα στην ανθρώπινη ζωή!

Γι' αυτό παλεύουμε για ένα πρόγραμμα σπουδών όπου:

Θα υπερβαίνει τη στενή εκπαίδευση τεχνικών διαχείρισης συμπτωμάτων και θα διαμορφώνει επιστήμονες που κατανοούν τον άνθρωπο ως βιολογικό, ψυχικό, κοινωνικό και ιστορικό ον. Για να συμβεί αυτό, απαιτείται πρώτα απ' όλα ισχυρή επιστημονική βάση. Η εκπαίδευση πρέπει να περιλαμβάνει συστηματική γνώση στην ψυχοπαθολογία, την κλινική αξιολόγηση, τις ψυχοθεραπευτικές προσεγγίσεις, τις νευροεπιστήμες, την αναπτυξιακή ψυχολογία, καθώς και στην ερευνητική μεθοδολογία και τη στατιστική. Χωρίς επιστημονική επάρκεια, κάθε κοινωνική ευαισθησία κινδυνεύει να μείνει κενό σύνθημα. Ταυτόχρονα, η ψυχολογία δεν μπορεί να αποκοπεί από τις κοινωνικές και ιστορικές συνθήκες μέσα στις οποίες ζει και διαμορ-

φώνεται ο άνθρωπος. Ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα σπουδών χρειάζεται να ενσωματώνει μαθήματα κοινωνικής και ιστορικής ψυχολογίας που να εξετάζουν πώς η εργασία και η ανεργία, η φτώχεια και η ανισότητα, οι έμφυλες σχέσεις και η οικογένεια, ο πόλεμος, η προσφυγιά, η βία, η ψηφιακή ζωή, η απομόνωση, ο πολιτισμός και η ιδεολογία επηρεάζουν την ψυχική υγεία. Ο ψυχολόγος οφείλει να μπορεί να ακούει όχι μόνο το άτομο, αλλά και την εποχή που "μιλά" μέσα του. Αναγκαία είναι επίσης μια

κριτική θεώρηση της ψυχιατρικοποίησης της καθημερινής ζωής. Οι φοιτητές πρέπει να μαθαίνουν να διακρίνουν τη φυσιολογική θλίψη από την κλινική κατάθλιψη, να γνωρίζουν τα όρια των διαγνωστικών κατηγοριών, να αξιολογούν τον ρόλο της φαρμακοθεραπείας αλλά και τους κινδύνους της υπερδιάγνωσης. Οφείλουν ακόμη να κατανοούν πώς κοινωνικά προβλήματα –όπως η επισφάλεια, η μοναξιά ή η εξάντληση– συχνά εμφανίζονται ως ατομικές παθολογίες. Η εκπαίδευση δεν μπορεί να περιορίζεται στη θεωρία ούτε αποκλειστικά στο ιδιωτικό γραφείο ή στο νοσοκομείο. Χρειάζεται ουσιαστική πρακτική άσκηση στην κοινότητα: Σε σχολεία, χώρους δουλειάς, τοπικές κοινότητες, δομές απεξάρτησης, κοινωνικές υπηρεσίες και κέντρα νέων. Εκεί, ο μελλοντικός ψυχολόγος συναντά τα πραγματικά προβλήματα της κοινωνίας και μαθαίνει να εργάζεται με ανθρώπους μέσα στις

ζωντανές συνθήκες της ζωής τους. Παράλληλα, ο θεραπευτής δεν πρέπει να εκπαιδεύεται ως manager προσαρμογής σε μια δυσλειτουργική πραγματικότητα. Στόχος του δεν είναι μόνο να καταστήσει το άτομο “λειτουργικό”, αλλά να το βοηθήσει να ανακτήσει νόημα, να χτίσει σχέσεις, να κατανοήσει τον εαυτό του, να σταθεί απέναντι στην καταπίεση και να οργανώσει δημιουργικά τη ζωή του. Η ψυχολογική φροντίδα δεν είναι απλή επαναφορά στην παραγωγικότητα, αλλά διαδικασία ενδυνάμωσης και χειραφέτησης. Τέλος, ένα τέτοιο πρόγραμμα σπουδών χρειάζεται ουσιαστική διεπιστημονικότητα. Η ψυχολογία οφείλει να συνομιλεί με την κοινωνιολογία, τη φιλοσοφία, την παιδαγωγική, την οικονομία της εργασίας, την ανθρωπολογία και τη δημόσια υγεία. Μόνο έτσι μπορεί να κατανοήσει τον άνθρωπο μέσα στο σύνολο των σχέσεων που τον συγκροτούν.

Οι σύγχρονες δυνατότητες μπορούν σήμερα να αξιοποιηθούνπρος όφελος..... της κοινωνικής πλειοψηφίας

Το ΚΚΕ και η ΚΝΕ σου λέμε καθαρά σήμερα περισσότερο από ποτέ ο αγώνας για τη διατήρηση και προαγωγή της υγείας, ψυχικής και σωματικής είναι άρρηκτα δεμένος με τον αγώνα για την ανατροπή του καπιταλιστικού συστήματος που γεννά αυτό το νοσηρό περιβάλλον για να ζει, να μεγαλώνει να σχετίζεται ο άνθρωπος. Η πραγματική διέξοδος βρίσκεται στην πρόταση του ΚΚΕ. Η σοσιαλιστική-κομμουνιστική κοι-

νωνία βάζει στο επίκεντρο τον άνθρωπο και τις κοινωνικές ανάγκες, οι οποίες μπορούν να ικανοποιηθούν μόνο αν φύγει από τη μέση το κριτήριο του κέρδους,

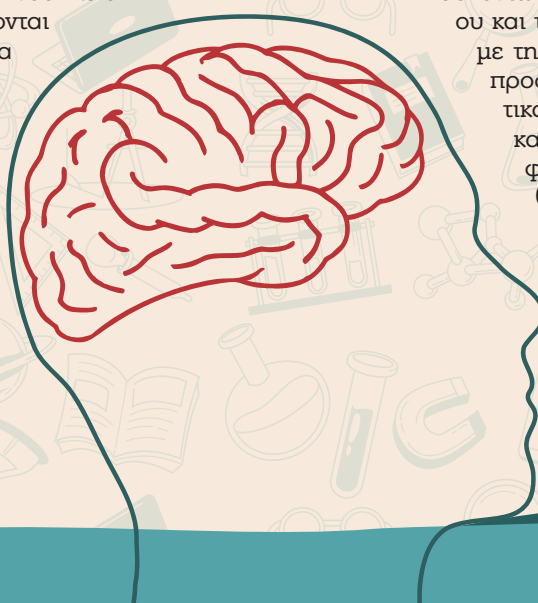
με τη συμμετοχή των ίδιων των εργαζομένων στις αποφάσεις για το “τι, πως, πόσο” θα παραχθεί, με εργατική εξουσία και επιστημονικό κεντρικό σχεδιασμό. Σε αυτό το πλαίσιο, η ψυχική υγεία είναι κοινωνικό αγαθό με υψηλού επιπέδου παροχή υπηρεσιών για όλους και παύει να είναι εμπόρευμα. Τότε, η επιστήμη και η έρευνα θέτει στο επίκεντρο τον άνθρωπο, τις ανάγκες του κι όχι το κέρδος. Βασική προτεραιότητα είναι η πρόληψη σε όλα τα επίπεδα (πρωτογενής, δευτερογενής, τριτογενής), σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας (σχολείο, Πανεπιστήμιο, στρατός, εργασιακοί χώροι, οικογένεια). Ιδιαίτερα σημαντική είναι η πρωτογενής πρόληψη που συνίσταται στην έγκαιρη αντιμετώπιση των βιολογικών παραγόντων και στην εξάλειψη των κοινωνικών παραγόντων που ευθύνονται για την εκδήλωση της ψυχικής νόσου. Για παράδειγμα, τμήμα της πρόληψης είναι ο περιγεννητικός έλεγχος και η φροντίδα της εγκύου ή ο εντοπισμός και η απομάκρυνση περιβαλλοντικών παραγόντων κινδύνου. Η προώθηση της δημόσιας ψυχικής υγείας βασίζεται στις δημόσιες και δωρεάν για όλους υπηρεσίες και δομές Δημόσιας και Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας. Κεντρικό ρόλο στην πρόταση του ΚΚΕ διαδραματίζει το Κέντρο Ψυχικής Υγείας (ΚΨΥ), ως τμήμα του ενιαίου λειτουργικά Κέντρου Υγείας (ΚΥ), το οποίο θα επιτελεί τη φροντίδα της κοινότητας σε κάθε επίπεδο υπηρεσιών. Το ΚΨΥ θα διασυνδέεται με τους χώρους ευθύνης του (π.χ. σχολεία, χώροι εργασίας) και τους χώρους του ίδιου του συστήματος υγείας-πρόνοιας (ξενώνες, προστατευόμενα διαμερίσματα, οικοτροφεία, δημόσιο νοσοκομείο).

Προμηθεύσου και διάβασε την έκδοση του Τμήματος Υγείας-Πρόνοιας της ΚΕ του ΚΚΕ “Ζητήματα ψυχικής υγείας. Σύγχρονες προσεγγίσεις-απαντήσεις στα αδιέξοδα που δημιουργεί ένα σύστημα που σαπίζει”, εκδόσεις Σύγχρονη Εποχή

Ιδιαίτερη σημασία δίνουμε στην παιδική και εφηβική ηλικία με ανάπτυξη ειδικής υπηρεσίας-τομέα του ενιαίου Κέντρου Υγείας (ΚΥ) με προγράμματα πρόληψης, αγωγής υγείας καθολικά για τον πληθυσμό. Ταυτόχρονα ιεραρχεί, με ομάδα επιστημόνων που εργάζεται στους χώρους όπως τα σχολεία, τις ιδιαίτερες αυτές ηλικίες και με επιστημονική συνέχεια των αντίστοιχων προγραμμάτων σε σχολές, Πανεπιστήμια, στρατιωτικές μονάδες. Παρακολουθεί την ψυχοδιαγνωστική ανάπτυξη των παιδιών, των εφήβων και των νέων, παρέχει ψυχολογική στήριξη, εντοπίζει και παρεμβαίνει έγκαιρα. Το ΚΨΥ συνεργάζεται και συνδέεται με το Κέντρο Γυναίκας και Παιδιού, όπου ειδική επιστημονική ομάδα έχει την ευθύνη των οικογενειών με γονείς ασθενείς ή και παιδί με ψυχικά προβλήματα. Για την αντιμετώπιση των οξέων περιστατικών, για κατηγορίες ασθενών που η σοβαρότητα της νόσου τους απαιτεί να έχουν ιατρική νοσηλεία και για παθήσεις που χρειάζονται εξειδικευμένη αντιμετώπιση θα υπάρχουν Ψυχιατρικές Κλινικές των δημόσιων νοσοκομείων καθώς και Ειδικά Ψυχιατρικά Νοσοκομεία. Σε αυτές τις κλινικές θα υπάρχουν οι κατάλληλες υποδομές, που θα προσφέρουν ασφάλεια, με επάρκεια σε σύγχρονους θαλάμους και μοναδικό κριτήριο για τη λειτουργία τους θα είναι η

θεραπεία των ασθενών και όχι η “στοίβαξη” τους, ως άλλες αποθήκες ψυχών. Οι δομές αυτές διαθέτουν εξειδικευμένα τμήματα ανάλογα με τη φύση της νόσου (π.χ. ανθεκτικές ψυχώσεις, ανθεκτική κατάθλιψη, πάσχοντες με όνοια, ψυχογηριατρικά, διαταραχές πρόσληψης τροφής όπως νευρική ανορεξία, αναπτυξιακές διαταραχές, διαταραχές αυτιστικού φάσματος). Είναι πλήρως στελεχωμένα με επαρκές, ειδικά εκπαιδευμένο μόνιμο ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό, και εξειδικευμένη ομάδα αποτελούμενη από ψυχολόγους, εργοθεραπευτές, κοινωνικούς λειτουργούς κ.ά. Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στο ζήτημα της αποκατάστασης και κοινωνικής επανένταξης με ολοκληρωμένα προγράμματα εκπαίδευσης και εργασίας. Δημόσιο δίκτυο προστατευόμενων παραγωγικών εργαστηρίων με εγγυημένα πλήρη εργασιακά και ασφαλιστικά δικαιώματα όλων των εργαζομένων σε αυτά, ψυχικά πασχόντων και μη. Προσαρμογή του ωραρίου και τους είδους της εργασίας ανάλογα με τη βαρύτητα της ψυχικής νόσου. Τα προστατευμένα εργαστήρια είναι κρατικά, λειτουργούν με κοινωνικό έλεγχο και είναι εξασφαλισμένη η απορρόφηση της παραγωγής τους με ευθύνη του κράτους. Όλες οι δομές εξωνοσοκομειακής φροντίδας και περίθαλψης (ξενώνες, οικοτροφεία, προστατευόμενα διαμερίσματα) εντάσσονται στο Ενιαίο, Κρατικό, Δωρεάν Σύστημα Υγείας.

Τα μέλη του ΚΚΕ και της ΚΝΕ στα Τμήματα Ψυχολογίας παλεύουμε για την επιστήμη μας, για μια ψυχολογία που δεν θα υπηρετεί την προσαρμογή του ανθρώπου στην αδικία, αλλά την κατανόηση και την απελευθέρωσή του. Παλεύουμε για σπουδές με επιστημονικό βάθος, κοινωνική ευθύνη και πραγματική σύνδεση με τις ανάγκες του λαού και της νεολαίας. Για μια επιστήμη που θα στέκεται δίπλα στον άνθρωπο που υποφέρει, θα φωτίζει τις αιτίες του πόνου του και θα ανοίγει δρόμους αξιοπρέπειας, συλλογικότητας και ελπίδας. Γιατί η ψυχολογία αξίζει να είναι επιστήμη του ανθρώπου κι όχι εργαλείο διαχείρισης της δυστυχίας του.

